

Ksiądz Edward GRAMLEWICZ / Father Edward GRAMLEWICZ

II.2017

SPIS TREŚCI / CONTENTS

BIOGRAFIA WG LESZKA WILCZYŃSKIEGO / BIOGRAPHY BY MR. LESZEK WILCZYŃSKI	1
PRZYSZYNEK BIOGRAFICZNY / BIOGRAPHICAL DETAILS — DAMIAN SZYMCAK	2
PRZYSZYNEK BIOGRAFICZNY — BOGUSŁAW OWCZAREK, GLIWICE / BIOGRAPHICAL DETAILS — BOGUSLAUS OWCZAREK, GLIWICE	3
POSŁUGA — PAMIĄTKOWE ZDJĘCIA / MINISTRY — COMMEMORATIVE PHOTOS	4
INNE / OTHERS	9

BIOGRAFIA WG LESZKA WILCZYŃSKIEGO / BIOGRAPHY BY MR. LESZEK WILCZYŃSKI

Leszek Wilczyński (Poznań), „Martyrologia duchowieństwa polskiego ziemi wolsztyńskiej”, w „Poznańskie Zeszyty Humanistyczne VII”, pod redakcją naukową Adama Czabańskiego, Poznań 2006

Ks. Edward Gramlewicz urodzony 26.IX.1878 r. w Żerkowie, był synem nauczyciela Piotra i Antoniny z Nawrockich.

Do szkół uczęszczał w Gnieźnie i Chojnicach i działał tam w tajnych kółkach filomackich, przez co był zagrożony aresztowaniem.

Święcenia kapłańskie otrzymał 10.II.1907 r. w Poznaniu i odtąd pracował w wielu miejscowościach a najdłużej w Wyszanowie (dekanat kępiński), gdzie administrował parafią w latach 1912–1927.

Zamiłowany działacz społeczny, brał udział w pracach Towarzystwa Czytelni Ludowych, Banku Ludowego, Kółka Rolniczego czy Katolickiego Stowarzyszenia Robotników Polskich.

Podczas powstania wielkopolskiego udzielał schronienia księżom zagrożonym terrorem Grenzschutzu i ułatwiał im kontakty.

W 1927 r. został proboszczem w Goniembicach a od 9.II.1933 r. administratorem a następnie proboszczem w Siedlcu.

Miał opinię człowieka drażliwego i mimo pasji społecznikowskiej nie potrafił uniknąć konfliktów czy to z parafianami, czy z lokalną władzą administracyjną. Ten ostatni pogłębiała niechęć do mającej duże poparcie w Wielkopolsce narodowej demokracji i opowiadanie się za sanacją.

Już 12.IX.1939 r. został aresztowany i osadzony w więzieniu wolsztyńskim, następnie przetrzymywany w Lubiniu.

Przewieziony 6.II.1940 r. do Fortu VII w Poznaniu zginął tam 2.VII.1940 r.

Leszek Wilczyński (Poznań), „Wolsztyn region Polish clergy martyrology”, in „Poznań Historical Humanities Scripts VII”, Adam Czabański scientific editor, Poznań 2006

Fr Edward Gramlewicz born on 26.IX.1878 in Żerków was the son of Peter, the teacher, and Antonina née Nawrocki.

Attended schools in Gniezno and Chojnice and was active there in clandestine (Polish, ed.) Philomats groups and for a time in danger of arrest (by Prussians – Poland was then under Russian, Prussian and Austrian occupation, ed.).

On 10.II.1907 in Poznań was ordained and from then on ministered in many locations, the longest in Wyszanów (Kępno deanery), where in 1912–1927 administered local parish.

Passionate social activist, got involved and took part in Peoples Libraries Society, Peoples Bank, Farmers Union or Polish Catholic Workers Society efforts and activities.

During Greater Poland Uprising (against Germans in 1918–9, ed.) provided shelter to the priests in danger of German Grenzschutz terror and facilitated contacts between them.

In 1927 nominated Goniembice parish priest and on 9.II.1933 administrator of Siedlec parish.

With a hot tempered reputation, despite social zeal was not able to avoid conflicts neither with parishioners nor local authorities. The latter were aggravated by his aversion to the National Democracy party with huge support in Greater Poland and his opting for ruling Sanation movement.

Arrested (by the Germans, ed.) on 12.IX.1939 (few days after German invasion of Poland and start of the II World War, ed.), and held in Wolsztyn prison. Next moved to Lubień.

On 6.II.1940 brought to Fort VII in Poznań where on 2.VII.1940 perished.

PRZYZYNEK BIOGRAFICZNY / BIOGRAPHICAL DETAILS – DAMIAN SZYMCZAK

[W Siedlcu, powiat wolsztyński] bardzo nie lubili się (najdelikatniej mówiąc) tamtejszy wójt Stanisław Nowakowski oraz miejscowy proboszcz, ksiądz Edward Gramlewicz [...] Nie znamy przyczyny, ani przebiegu sporu między nimi. Niemniej jednak musiał być bardzo ostry, bowiem wójt oskarżył księdza o zniewagę i skierował skargę przeciw niemu do wolsztyńskiego Starostwa Powiatowego.

W efekcie doszło do procesu sądowego, który odbył się 30 października 1937 roku w Wolsztynie.

W tamtych czasach taki proces był niewątpliwie sensacją i wydarzeniem jeśli nie w całej Polsce zachodniej, to na pewno w naszym regionie. Była to sesja wyjazdowa Sądu Okręgowego w Lesznie, prowadził ją sędzia z Leszna [...].

Obrońcą księdza był adwokat Mieczysław Opatrny [...] Okazał się mało skuteczny, bowiem ksiądz usłyszał surowy wyrok, ośmiu miesięcy pozbawienia wolności w zawieszeniu na trzy lata.

Proboszcz Gramlewicz nie zamierzał się z tym pogodzić, dlatego złożył odwołanie od wyroku. I zrezygnował z usług Mieczysława Opatrnego, a zamiast niego zatrudnił mecenasa Stanisława Hejmowskiego z Poznania.

Drugi proces-proboszcz Edward Gramlewicz kontra wójt Stanisław Nowakowski odbył się w Sądzie Apelacyjnym w Poznaniu, 2 marca 1938 roku. Skład sądu stanowiło aż trzech sędziów.

Poznański adwokat okazał się znacznie skuteczniejszy od leszczyńskiego, bowiem Sąd Apelacyjny uwolnił proboszcza od wszelkich stawianych mu przez wójta zarzutów i uchylił [...] wyrok Sądu Okręgowego w Lesznie.

Opisano to w leszczyńskiej gazecie [...] [Dziennikarz] zdecydowanie opowiadał się po stronie księdza. Publiczność, uczestnicząca w rozprawie też [...] Po powrocie z Poznania, odnotował w gazecie dziennikarz, [parafialna owczarnia] „po ogłoszeniu wyroku bardzo ucieszona, gratulowała księdzu proboszczowi”.

[In Siedlec, Wolsztyn county] local mayor, Stanislaus Nowakowski, and local parish priest, Fr Edward Gramlewicz, did not like each other – to say the least – very much [...] We do not know the cause nor the detailed course of their dispute. It had to be however very heated for the mayor accused the priest of insult and lodged a formal complaint against him to the Wolsztyn District Authority.

As a result the trial was held on 30th of October 1937 in Wolsztyn.

In those time such a public trial undoubtedly was a sensation and event hotly debated in our region, if not in the whole western Poland. Was held in front of a judge from Leszno, during an out-of-town session of the Regional Court in Leszno [...]

The priest was defended by the solicitor Mieczyslaus Opatrny [...] He proved to be ineffective and the priest was handed in a harsh sentence – eight months imprisonment – suspended for three years.

Fr Gramlewicz was not prepared to give up and appealed against the judgment. He ditched his solicitor Mieczyslaus Opatrny and in his place hired Stanislaus Hejmowski, a lawyer from Poznań.

The second trial of Fr Edward Gramlewicz against Stanislaus Nowakowski, mayor, was held in Appellate Court in Poznań on 2nd of March 1938 in front of three judges.

The Poznań barrister proved to be much more effective and the Appellate Court freed the priest from any charges levied against him by the mayor and overturned [...] the ruling of the District Court in Leszno.

The event was described in local Leszno newspaper [...] [The journalist] sided with the priest. The public, that took part in the trial, too [...] After return from Poznań, the journalist noted, [the parish flock] „was very happy of the judgment and congratulated their parish priest”.

PRZYCZYNEK BIOGRAFICZNY – BOGUSŁAW OWCZAREK, GLIWICE /
BIOGRAPHICAL DETAILS – BOGUSLAUS OWCZAREK, GLIWICE

To był to bardzo dobry człowiek, otwarty nie tylko na sprawy duchowe, ale też na lokalne potrzeby edukacyjne parafian (np. w Siedlcu zakładał i udzielał się w różnych stowarzyszeniach) [...]

Miał siostrę zamężną wraz z trójką synów w Poznaniu [...]

Zawsze też pomagał mojej rodzinie [...] Moja ciocia, siostra babci, Marianna Kubacka była długoletnią współpracownicą tego księdza, aż do jego aresztowania w Siedlcu.

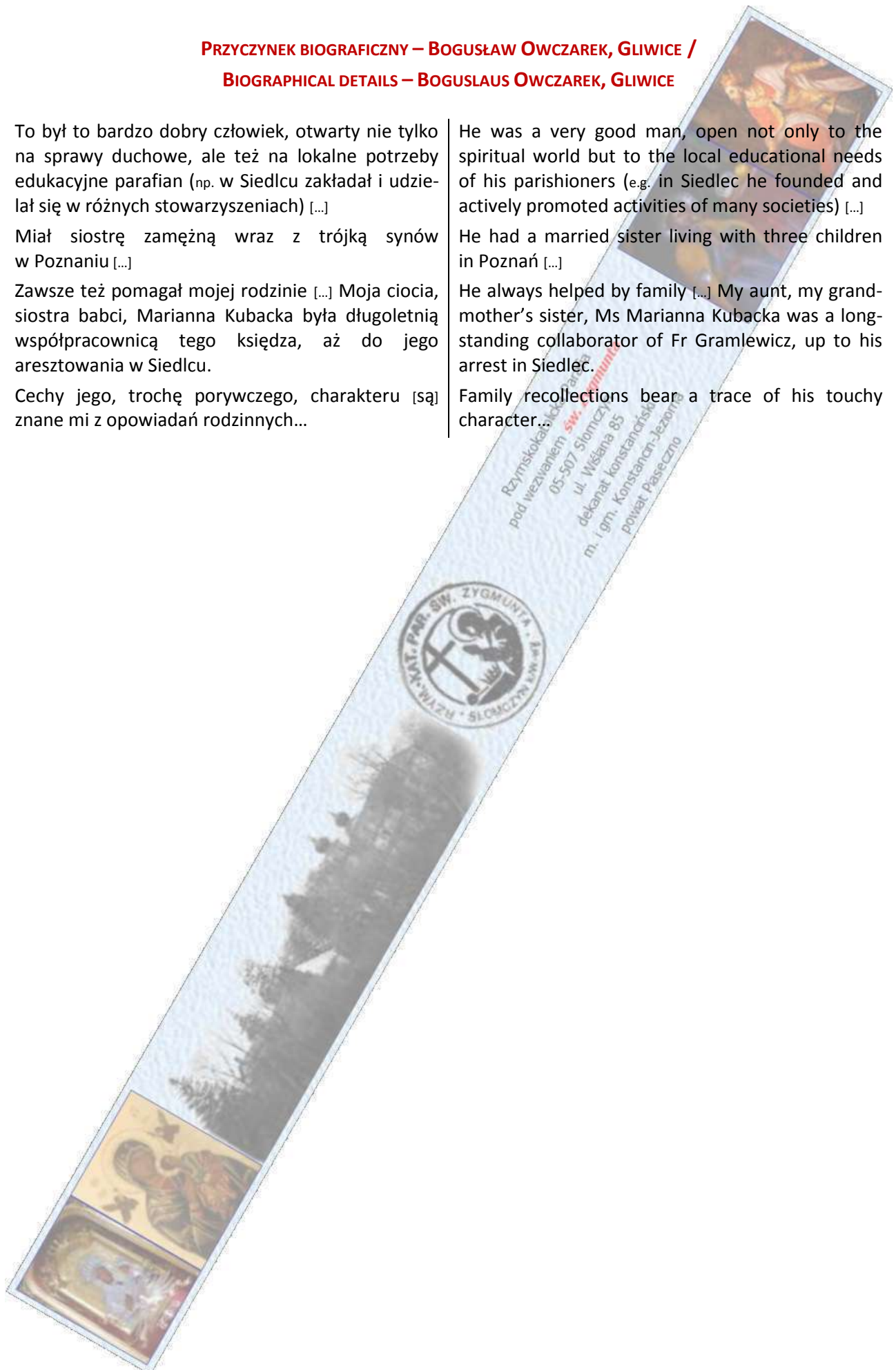
Cechy jego, trochę porywczego, charakteru [są] znane mi z opowiadań rodzinnych...

He was a very good man, open not only to the spiritual world but to the local educational needs of his parishioners (e.g. in Siedlec he founded and actively promoted activities of many societies) [...]

He had a married sister living with three children in Poznań [...]

He always helped by family [...] My aunt, my grandmother's sister, Ms Marianna Kubacka was a long-standing collaborator of Fr Gramlewicz, up to his arrest in Siedlec.

Family recollections bear a trace of his touchy character...

POSŁUGA – PAMIĄTKOWE ZDJĘCIA/ MINISTRY – COMMEMORATIVE PHOTOS

ks. Edward GRAMLEWICZ
Msza św. prymicyjna, pamiątkowy obrazek
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
First Holy Mass, commemorative holy card
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ

źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ

source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ

25. rocznica święceń kapłańskich, Goniembice
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ

25th ordination anniversary, Goniembice
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
wśród parafian, Goniembice?
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
among the parishioners, Goniembice?
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
wśród dzieci 1. komunijnych, Goniembice?
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
among the 1st Communion children, Goniembice?
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
wśród parafian, Goniembice?
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
among the parishioners, Goniembice?
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
przed ołtarzem kościoła pw. św. Mikołaja, Goniembice
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
in front of the altar of St Nicholas church, Goniembice
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
uroczystość poświęcenia dzwonów, parafia Siedlec
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
the dedication of church bells, Siedlec parish
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
uroczystość poświęcenia dzwonów, parafia Siedlec
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
the dedication of church bells, Siedlec parish
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
uroczystość poświęcenia dzwonów, parafia Siedlec
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
the dedication of church bells, Siedlec parish
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

INNE/ OTHERS

ks. Edward GRAMLEWICZ – matka Antonina i siostra Jadwiga
 źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ – mother Antonia and sister Hedwig
 source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
 wśród uczestników polowania (drugi z lewej)
 źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
 among hunt participants (second from the left)
 source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

ks. Edward GRAMLEWICZ
wśród uczestników polowania (górny rząd, pierwszy z prawej)
źródło: dzięki uprzejmości p. Bogusława Owczarka

Fr Edward GRAMLEWICZ
among hunt participants (top row, first on the right)
source: thanks to Ms Boguslaus Owczarek kindness

